

GAZETA LWOWSKA

wychodzi każdego powszedniego dnia popołudniu.

Ceny prenumeraty: We Lwowie bez doręczenia do domu . . . . . mies. zł. 2.—, kwart. 6.— z dostawą do domu . . . . . mies. zł. 2.40, kwart. 7.— Na prowincji z przesyłką pocztową . . . . . mies. zł. 2.40, kwart. 7.— Za granicą . . . . . mies. zł. 5.—, kwart. 15.—	Numer telefonu REDAKCJI I ADMINISTRACJI 21-17. Konto PKO Lwów № 504.044	ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: LWÓW, UL. ZIMOROWICZA 15 I. P. Listy należy frankować. — Reklamacje otwarte wolne od opłaty. Rękopisów nadesłanych nie zwraca się.	CENA NUMERU 10 gr.	Ceny ogłoszeń: Za 1 wiersz milimetr. (6½ cm. szer.) w zwykłych ogłoszeniach gr. 20, w nadesłaniach i w nekrologach gr. 30, w kronice, repertuar, dział gospodarczy, raski w tekście gr. 70, pod nagł. wkł. na pierwszej stronie zł. 1.—. Za jedno słowo w drobnych ogłoszeniach gr. 10, kupno i sprzedaż słowo gr. 12, matrymonialne, korespondencje, prywatne słowo gr. 20, dla poszukujących pracy gr. 5. Z zastrzeżeniem miejsc 25 orc. Zagraniczą. o 50 proc. drożej

Zagadnienia konstytucyjne. III. Silny rząd.

Projekt nowej Konstytucji polskiej zrywa w sposób zdecydowany z teorią Monteskiusza o podziale władz. Teoria ta przez długie lat dziesiątki do nowych niemal czasów zaciążyła nad zagadnieniem ustrojowym, nie wytrzymała jednak próby czasu ani nie zdała egzaminu przy realnym wcielaniu jej w życie. Monteskiusz, wprowadzając trzy przeciwstawiające się sobie władze, nie przewidywał normalnych sposobów usuwania konfliktów między nimi ani czynnika, któryby był powołany do roli łącznika i arbitra w razie ewentualnych przeciwstawności tych władz.

Projekt nowej Konstytucji stwierdza, że na cele Państwa stoi Prezydent Rzeczypospolitej, że w jego osobie skupia się jednolita i niepodzielna władza państwowa, jego zwierzchnictwu podporządkowane są organy państwowe, jakimi są: Rząd, Sejm, Senat, wojsko, sądownictwo, kontrola państwowa oraz samorząd terytorjalny i gospodarczy. Projekt Konstytucji zrywa więc ostatecznie z systemem rządów parlamentarnych. System ten wykazał wszędzie nieprzydatność. Rządy parlamentarne, wyłamane przez większość Izb ustawodawczych, doprowadzają z konieczności do zaniku aury torytetu władzy wykonawczej, która zabiegać musi o względy swych mocodawców i już w chwili powołania do steru skrupowana jest w swobodzie decyzji i wytyczania polityki państwowej. Wobec zróżniczkowania się współczesnej opinii na wiele rozbieżnych kierunków politycznych, większe parlamentarna zależy często od przypadkowego układu sił, realizowana bywa zazwyczaj drogą zakulisowych przetargów, nie ma więc jednolitego politycznego oblicza, niema prawdziwego poczucia odpowiedzialności. Rząd będący emanacją takiej większości i od niej zależny, niezdolny jest do polityki państwowej jednolitej, konsekwentnej i nastawionej na dalszą falę.

Z zasady naczelnej, że Prezydent Rzeczypospolitej jest czynnikiem nadrzędnym w organizacji władz państwowych, wynikają jego uprawnienia do swobodnego i samodzielnego powoływania szefa rządu niezależnie od chwilowych koniunktur i partyjnych przetargów. Nie przekreśla to oczywiście prawa parlamentu do kontroli działalności władzy wykonawczej. Projekt Konstytucji zachowując zasady demokratyczne udziału całego społeczeństwa we wpływaniu na losy państwa, zmierza równocześnie do tego, by demokracja stała się rzeczywistością czynikiem twórczym w państwie. Usiłuje wlać w nowoczesną demokrację nową treść.

Wzmocnienie władzy Prezydenta Rzeczypospolitej nie jest w nowej Konstytucji i niema stać się wykładnikiem dążeń absolutystycznych czynnika rządzącego. W naszym projekcie Konstytucji odrzucona jest stanowczo wszelka dyktatura czyto jednostek, czyto klasy, warstwy lub jakiegokolwiek grupy społecznej. Nie postaliśmy śladem tych państw, które tę formę rozwiązania problemu ustrojowego uznały dla siebie za najstosowniejszą. Dyktatura bowiem jest złym systemem pedagogicznym. Wkładając brzemień trosk o losy państwa na barki jednego tylko człowieka, dyktatura odsuwa od udziału w życiu publicznym człowieka

Budżet Ministerstwa Opieki Społecznej i Ministerstwa W. R. i O. P.

Warszawa, 20 XII. (PAT). Sejmowa komisja budżetowa prowadziła na wczorajszym przedpołudniowym posiedzeniu dalszy ciąg dyskusji nad preliminarzem budżetowym Min. Op. Społ. Budżet ten wywołał bardzo długą dyskusję, do której zapisało się kilkunastu mówców ze wszystkich klubów. Ze strony opozycji krytykowano działalność Ministerstwa Op. Społ., uskarżano się na zmniejszenie preliminarznych kredytów w tym resorcie, domagano się większych kredytów na powodziań, na pomoc dla reemigrantów i t. p.

Min. Paciorkowski o ubezpieczeniach.

Po przemówieniach posłów Mincberga i Mikołajewskiego, zabrał głos p. Minister Opieki Społ. Paciorkowski. P. Minister na wstępie swego przemówienia podkreślił, że po kilkunastu latach własnych doświadczeń możemy sobie już postawić pytanie, czy to co nazywamy naszą polityką socjalną, odpowiada potrzebom państwa i społeczeństwa i czy nie była zbyt jednostronna, oraz czy uwzględnia specyficzne warunki naszego życia. Sprawę tę minister omówi na plenum, teraz jednak zastrzeżę się, że bynajmniej nie uważa, by państwo i społeczeństwo nasze wydawało na sprawy socjalne za dużo. Minister nie sądzi jednak, aby te sumy wydawane były zbyt jednostronnie i zbyt mało produktywnie.

Przechodząc do zagadnienia bezrobocia Minister omawia sprawę Funduszu Pracy, zwracając uwagę, że Fundusz zatracił swój punkt podejścia do tego zagadnienia i stał się raczej funduszem inwestycyjnym, niż funduszem zatrudnienia. Niemniej jednak F. Pracy spełnił zadanie, gdyż n. p. w roku bież. zatrudnił 100.000 bezrobotnych. W dalszym ciągu Minister przechodzi do omówienia zagadnienia reorganizacji ubezpieczalni, oświadczając, że kwestja ta jest przedmiotem codziennych prac ministerstwa. Doświadczenia nabyte dotąd wskazują, że należy zachować jak najdalej idącą ostrożność, choć trzeba przyznać, że dzisiejszy stan rzeczy musi ulec zmianie. Stan finansowy ubezpieczalni nie jest beznadziejny. Odpowiadając na zarzu-

ty w sprawie lekarzy domowych, Minister oświadczył, że za tą instytucją opowiedział się cały świat lekarski.

Po przemówieniu wicemin. Pietrzyńskiego, który odpowiadał na zarzuty podniesione w czasie dyskusji oraz po końcowych wywodach referenta posła Sowińskiego preliminarz budżetu Min. Opieki Społ. przyjęto z poprawkami referenta.

Na popołudniowym posiedzeniu komisja przystąpiła do debaty nad budżetem Ministerstwa WR. i OP. Budżet referował poseł dr. Zdz. Stronński, wnosząc szereg drobnych poprawek. Mówca stwierdził, że wydatki Min. WR. i OP. uległy dalszej obniżce. Fundusz szkolnictwa przewiduje wpływ w sumie 18 milj. zł. z daniny szkolnej, mającej charakter powszechności. Powiększenie wpływów wpłynie poważnie na rozwój szkolnictwa i pozwoli na zatrudnienie większej ilości nauczycieli. Omawiając szkolnictwo powszechne referent zaznaczył, że od r. 1932-33 normalny przyrost dzieci w wieku szkolnym stale się zmniejsza i wyniesie w roku przyszłym 90.000. Dzieci uczęszczających do szkoły jest 5.013.000. Mówca stwierdza dalej, że nowa reforma szkolnictwa dała wyniki pozytywne, choć istnieje w dalszym ciągu potrzeba powiększenia liczby izb szkolnych, oraz sił nauczycielskich.

Po omówieniu szkolnictwa zawodowego oraz potrzeby dotacji na badania naukowe, referent prosi o przyjęcie budżetu z wymienionymi poprawkami.

W dziedzinie szkolnictwa zawodowego nastąpi otwarcie liceum rolnicze

Przemówienie Ministra Jędrzejewicza.

Po przemówieniu referenta zabrał głos Minister WR. i OP. Jędrzejewicz, który stwierdził na wstępie, że w latach powszechnej troski o chleb codzienny, występuje w społeczeństwie coraz bardziej troska o wartości duchowe. Minister miał możliwość przekonać się o ofiarnej pracy nauczycielstwa wśród nieraz bardzo ciężkich warunków. Celem ulżenia doli nauczy-

cielstwa i zapewnienia mu znośnych warunków bytu, do chwili obecnej przeniesiono do wyższej grupy 11.000 nauczycieli, a w okresie do 1 stycznia 1935 r. otrzyma korzystne zaszerogowanie 20.000 nauczycieli. Pozatem automatyczne awanse stworzą możliwość polepszenia ich położenia.

W dziedzinie szkolnictwa zawodowego nastąpi otwarcie liceum rolnicze

go. Minister zaznaczył, że te linje rozwojowe polskiej polityki oświatowej dotyczą w równym stopniu wszystkich obywateli państwa, bez różnicy narodowości i wyznania. Jeśli chodzi o szkolnictwo dla młodzieży pochodzenia ukraińskiego, to już moi poprzednicy przeprowadzili pewne korektywy. Zasadniczą linią mojej polityki w dziedzinie oświatowej jest nieuznawanie barykad między obywatelem a państwem, Pragnę, aby wśród wszystkich narodowości w Polsce utrzymało się przekonanie zgodne z prawem, że wszystkie pozytywne wystąpienia i wnioski w dziedzinie szkolnictwa nie mogą usprawiedliwiać wykroczeń przeciwko dobru państwa. Wychodząc z tej zasady, poleciłbym rozpocząć prace nad zbadaniem możliwości niezbędnych korektur. Dowodem zrozumienia przez rząd, pewnych naprawdę istotnych potrzeb ludności ukraińskiej w dziedzinie podniesienia kultury religijnej jest postanowienie otwarcia w r. 1935 liceum rolniczego, z ukraińskim językiem nauczania, na obszarze jednego z województw południowo-wschodnich. Akt ten nie wykracza poza granice mego sposobu rozumienia prawdziwych i istotnych potrzeb, które w tym wypadku przemawiają za odrębnością i nie jest sprzeczny z ogólnymi dążeniami rządu do wytworzenia warunków materialn. zapewniających rzeczowem i wzajemnem zaufaniem na cechowane współżycie, poszczególnych grup narodowościowych z narodem polskim, który spaja jak cement poszczególne dzielnice Rzplitej w jednolitą organizację państwową.

Po omówieniu zagadnień z dziedziny nauki i sztuki, p. minister przeszedł do spraw wyznaniowych, stwierdzając, że nie wszystkie wyznania uznane przez państwo mają uregulowane swe położenie prawne ustawami polskimi. Dlatego pragnieniem Ministra jest uregulowanie na właściwych podstawach stosunku państwa do poszczególnych wyznań.

W dyskusji nad budżetem Ministerstwa WR i OP. zabierali głos mówcy opozycyjni, krytykując sytuację oświatową w Polsce. Poseł Mękarcki (B. B. W. R.) podkreślił upośledzenie położenia miasta Lwowa przez odbieranie mu poszczególnych placówek kulturalnych. Mówca zwraca się do Ministra z prośbą o przychylnie zbadanie postulatów Lwowa w zakresie szkolnictwa wyższego oraz o wysłuchanie postulatów w zakresie szkolnictwa zawodowego.

Po przemówieniach posłów Sommersteina, Pimonowa, Boguckiego, którzy poruszyli zagadnienia szkolnictwa miejscowościowego, oraz sprawy wyznaniowej, dyskusję odroczone.

Zamachy terrorystyczne w Sowietach.

Moskwa, 20 XII. (PAT). Ostatnio na prowincji zanotowano kilka wypadków teroru przeciwko przedstawicielom władz. W Dagestanie dokonano napadu na sowiecką komisję podatkową. Prokurator rejonowy został zabity, a kierownik rejonowy oddziału finansowego ranny. W okręgu odeskim dokonano zamachu rewolwerowego na prezesa Sowietu wiejskiego we wsi Krasnoje.

A. L.

